

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 110/07-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. septembra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti M. B., K., zastúpenej advokátom JUDr. P. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94) p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prierahov.

3. M. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiattisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. M. B. p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 9 444 Sk (slovom deväťtisícštyristoštyridsaťštyri slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta JUDr. Ing. Petra Holéczyho, Advokátska kancelária, Vojenská 5, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 24. mája 2007 č. k. II. ÚS 110/07-11 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. B., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94).

Zo sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94) sa žalobou podanou okresnému súdu v roku 1994 sťažovateľka spolu s ďalšími žalobcami domáhali proti TJ VSŽ K. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) odstránenia neoprávnenej stavby „... postavenej na v roku 1984 neoprávnene bez náhrady vyvlastnenom pozemku sťažovateľky...“ alebo alternatívne sa domáhali zriadenia vecného bremena. Podľa tvrdenia sťažovateľky okresný súd aj napriek sťažnosti na prietahy v konaní podanej predsedovi okresného súdu naďalej vo veci koná so zbytočnými prietahmi, čím sa predlžuje stav jej právnej neistoty a oddaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„(...) od určitého momentu ako keby celý súdny prípad zamrzol napriek tomu, že uplynulo už skoro 13 rokov od doby podania žaloby sťažovateľkou.

Pretože ide o súdny prípad z roku 1994, nie je vlastne skončený ani po skoro 13 rokoch. (...)

Sťažovateľka sa domnieva, že vec nie je nijako zvlášť právne ani fakticky zložitá. Ide len o rozhodnutie vo veci v ktorej podala žalobu celá séria žalobcov a prakticky sa jedná o jednu takmer totožnú vec v ktorej sa mení len meno žalobcu a číslo parcely. Žalovaný je stále ten istý. Takýto bežný spor by skutočne nemalo byť problém rozhodnúť v kratšej než 3 ročnej lehote, natož v lehote 6 ročnej a natož v lehote skoro 13 ročnej.

Sťažovateľka sa tiež domnieva, že jej vlastné správanie nezavinilo žiadne prietahy, ktoré by sa jej alebo jej strane mohli pripočítať na ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Naopak, domnieva sa, že ÚS KE by mohol prihliadnuť na tú skutočnosť, že sťažovateľka prejednávaniu veci urgovala a sťažovala sa na prietahy v konaní a žiadala aj písomne predsedu OS Košice I o odstránenie prietahov v konaní.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo pani M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6. ods. Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom na OS Košice I teraz pod sp. zn.: 15 C 289/94 predtým pod sp. zn.: 15 C 805/94 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I prikazuje aby v konaní vedenom na OS Košice I teraz pod sp. zn.: 15 C 289/94 predtým pod sp. zn.: 15 C 805/94 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. B. priznáva primerané finančné zadošťačenie v sume 80 000.- Sk slovom osemdesiatisíc korún, ktoré je Okresný súd Košice I povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice I je povinný uhradiť M. B. trovy konania vo výške 6 296.- Sk slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť korún slovenských na účet právneho zástupcu advokáta menom JUDr. P. H., (...) K., do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr 2364/05 z 25. júna 2007 a právny zástupca sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 10. júla 2007.

2.1 Predseda okresného súdu okrem popisu procesných úkonov v skúmanom konaní vo svojom vyjadrení uviedol:

„Je pravdou, že od roku 1994 nebolo ešte vo veci meritórne rozhodnuté. Po právnej stránke vec nie je náročná. Je však náročná po stránke skutkovej.

V konaní vystupuje na strane žalobcov viacej subjektov, z ktorých v priebehu konania niekoľkí zomreli, a preto bolo potrebné čakať na výsledky dedičských konaní. Na objektívne zistenie skutkového stavu bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie. Tieto skutočnosti a tiež zmeny v osobe zákonnej sudkyne značne prispeli k predĺženiu konania.

Žiadame upustiť od ústneho prejednanía sťažnosti, pretože od tohto prejednanía nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedol:

„Po právnej stránke nepovažuje sťažovateľka vec za značne zložitú, naopak za veľmi jednoduchú. Zložitost' pre odporcu spočíva len v tom, že spojil viac podobných alebo celkom rovnakých vecí (rozdielni sú len žalobcovia - žalovaný je ten istý) do jednej veci a len kvôli tomu odporca považuje teraz vec za skutkovo zložitú a sám ju považuje rovnako ako sťažovateľka za právne jednoduchú.

Tým skôr je samozrejme neodôvodnené, že tento spor trvá už skoro neuveriteľných 13 rokov.

Sťažovateľka netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94):

Sťažovateľka sa spolu s ďalšími desiatimi žalobcami (ďalej len „sťažovateľka a spol.“) žalobou podanou 5. októbra 1994 okresnému súdu domáhala, aby bolo žalovanému v 1. rade uložené odstrániť stavbu (tenisový areál) zo spornej parcely z dôvodu, že táto patrila právnym predchodcom sťažovateľky a spol., ktorým bola neoprávnene vyvlastnená v čase, keď už nežili, a sťažovateľke a spol. ako oprávneným dedičom nebola poskytnutá náhrada za vyvlastnenie (konanie o žalobe bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 15 C 805/94).

Žalovaný v 1. rade sa 25. apríla 1995 na základe výzvy okresného súdu zo 4. apríla 1995 vyjadril k žalobe, sťažovateľka a spol. zaplatili 26. apríla 1995 súdny poplatok a 12. februára 1997 bolo okresnému súdu doručené ich podanie, ktorým žiadali, aby okresný súd pripustil rozšírenie okruhu účastníkov konania na strane žalovaných o žalovaného v 2. rade (Mesto K.). Uznesením z 27. júla 2000 okresný súd tejto žiadosti vyhovel a súčasne nariadil prvé pojednávanie vo veci na 11. október 2000.

V rámci prípravy pojednávania okresný súd 1. augusta 2000 žiadal od Okresného úradu K., odbor katastrálny (ďalej len „katastrálny úrad“) list vlastníctva a identifikáciu spornej parcely. Po vypočutí prítomných účastníkov konania bolo pojednávanie konané 11. októbra 2000 odročené na 7. december 2000, ktoré bolo po dodatočnom vypočutí na predchádzajúcom pojednávaní neprítomných účastníkov (žalobkyne v 7. a 11. rade) odročené na neurčito za účelom pripojenia súvisiaceho dedičského spisu, ktorý bol k spisu pripojený 18. januára 2001.

Ďalší procesný úkon vo veci vykonal okresný súd 27. júna 2003, keď zákonný sudca dal kancelárii pokyn, aby bol vyžiadaný vyvlastňovací spis ohľadom vyvlastnenia spornej parcely, pričom po zistení, že vyvlastňovací spis je pripojený k inému konaniu na okresnom súde bolo 25. júla 2003 okresným súdom nariadené pojednávanie na 23. september 2003. To však bolo za účelom nariadenia znaleckého dokazovania a predloženia ďalších listinných dôkazov účastníkmi konania odročené na neurčito. Žalovaný v 2. rade predložil listinné dôkazy 1. októbra 2003 a podaním doručeným okresnému súdu 3. októbra 2003

sťažovateľka a spol. žiadali, aby v rámci nariadenia znaleckého dokazovania súdny znalec určil cenu vecného bremena. Následne 9. októbra 2003 dal zákonný sudca pokyn kancelárii, aby písomné podania žalovaného v 2. rade, ako aj sťažovateľky a spol. boli zaslané na vyjadrenie ostatným účastníkom konania, a tiež pokyn na „*opis*“ uznesenia o nariadení znaleckého dokazovania, ktorého originál ani opis sa však v spise nenachádza (číslovanie strán spisu je súvislé).

Dňa 6. februára 2004 okresný súd nariadil pojednávanie na 20. apríl 2004. Žalovaný v 1. rade predložil 13. apríla 2004 okresnému súdu kúpne zmluvy ohľadom prevodu vlastníckeho práva k spornej parcele, a keďže právnenému zástupcovi sťažovateľky a spol. boli doručené deň pred pojednávaním, právny zástupca požiadal o odročenie toho pojednávania na neurčito z dôvodu, že sa pre krátkosť času nestihol oboznámiť s týmito listinnými dôkazmi. Následne podaním doručeným okresnému súdu 27. apríla 2004 právny zástupca sťažovateľky a spol. predložil zoznam otázok pre súdneho znalca a súčasne vzhľadom na nové skutočnosti, ktoré vyplynuli z listinných dôkazov predložených žalovaným v 1. rade 13. apríla 2004, žiadal, aby okresný súd pripustil rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalovaných o žalovaného v 3. rade (TJ Športvýroba K., s. r. o.). Okresný súd tejto žiadosti vyhovel uznesením zo 17. júna 2004. Na žiadosť okresného súdu z 2. júla 2004 právny zástupca sťažovateľky a spol. predložil 22. júla 2004 ďalšie kópie podania z 27. apríla 2004 a tiež splnomocnenie na zastupovanie žalobkyne v 9. rade, ktorá dovŕšila plnoletosť po začatí sporu.

V ďalšom procesnom postupe okresný súd uznesením č. k. 15 C 289/94-150 z 11. novembra 2004 pripojil skúmané konanie spolu s ďalšími deviatimi konaniami ku konaniu vedenému pod sp. zn. 15 C 289/94 s tým, že na čas znaleckého dokazovania bude o týchto veciach vedené jedno spojené konanie pod spoločnou sp. zn. 15 C 289/94, a týmto uznesením súčasne nariadil aj znalecké dokazovanie súdnym znalcom z odboru geodézie a kartografie a účastníkom uložil povinnosť zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť vo výroku o nariadení znaleckého dokazovania 30. novembra 2004 a vo výroku o povinnosti zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie 16. decembra 2004.

Okresný súd 23. novembra 2004 žiadal katastrálny úrad, aby mu oznámil, či je v katastri nehnuteľnosti evidované rozhodnutie o vyvlastnení spornej parcely, ktorý mu požadovanú informáciu poskytol 7. decembra 2004. Následne okresný súd 7. apríla 2005 telefonicky vyzval súdneho znalca, aby si osobne na okresnom súde prevzal spisy za účelom vypracovania znaleckého posudku. Súdny znalec si spisy prevzal 11. apríla 2005 a po tom, ako mu okresný súd dvakrát predĺžil lehotu na vypracovanie znaleckého posudku, a to uznesením z 22. júla 2005 a uznesením z 25. októbra 2005, predložil 2. januára 2006 okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok, ktorý bol 3. januára 2006 zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania.

Ďalšie znalecké dokazovanie súdnou znalkyňou z odboru oceňovania nehnuteľností nariadil okresný súd uznesením z 25. mája 2006 za účelom ocenenia vecného bremena, ktoré žiadali účastníci konania zriadiť k jednotlivým častiam spornej parcely (uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27. júla 2006). Súdna znalkyňa si na okresnom súde osobne prevzala spisy 7. septembra 2006 a znalecký posudok predložila okresnému súdu 9. októbra 2006, ktorý bol následne 10. októbra 2006 zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania.

Po vypracovaní znaleckých posudkov okresný súd 2. februára 2007 nariadil vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 805/94 pojednávanie na 2. marec 2007, ktoré bolo po vypočutí účastníkov odročené na neurčito.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov ...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná ...

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94) o žalobe sťažovateľky, ktorou sa domáha odstránenia neoprávnenej stavby postavenej podľa jej tvrdenia na neoprávnene vyvlastnenom pozemku, resp. alternatívne o zriadenie vecného bremena, došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietaný postup okresného súdu v konaní o odstránenie neoprávnenej stavby na neoprávnene vyvlastnenom pozemku, v ktorom podľa sťažovateľky dochádza k porušovaniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd sa stotožňuje so stanoviskom okresného súdu, že „*Po právnej stránke vec nie je náročná*“, avšak pokiaľ ide o otázku skutkovej zložitosti ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na nutnosť nariadenia znaleckého dokazovania a na vstupovanie nových účastníkov do konania možno považovať konanie za fakticky zložitejšie. Na faktickú zložitosť konania poukázal vo svojom stanovisku aj okresný súd, aj keď nesprávne uviedol, že ku skutkovej zložitosti prispelo aj to, že v priebehu konania došlo k úmrtiu viacerých osôb na strane žalobcov, a preto bolo potrebné čakať na skončenie dedičských konaní, pričom podľa zistenia ústavného súdu v skúmanom konaní nedošlo k úmrtiu ani jedného z pôvodných žalobcov.

Súčasne ústavný súd dodáva, že samotná vecná (skutková) zložitost' veci nemôže ospravedlniť úplnú nečinnosť okresného súdu v trvaní viac ako osem rokov.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd nezistil takú skutočnosť, ktorá by mala byť pripísaná na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka síce v priebehu konania doplnila žalobu o alternatívny petit a tiež opakovane navrhla rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalovaných (o žalovaného v 2. a 3. rade), avšak týmito dovolenými procesnými úkonmi iba reagovala na aktuálny vývoj procesnej situácie v konaní, a preto ich nemožno považovať za také okolnosti, ktoré by mohli významnejším spôsobom ovplyvniť postup okresného súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a v tejto súvislosti prihliadol aj na § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd zistil, že po podaní žaloby 5. októbra 1994 okresný súd vykonal prvý procesný úkon až po šiestich mesiacoch 4. apríla 1995, keď sťažovateľku a spol. vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu, pričom po zaplatení súdneho poplatku 26. apríla 1995 okresný súd vykonal ďalší meritórny procesný úkon až 27. júla 2000, keď nariadil vo veci prvé pojednávanie (po viac ako 5 rokoch a 9 mesiacoch od začiatku konania). Predtým okresný súd 20. februára 1997 iba doručoval podanie sťažovateľky a spol. z 12. februára 1997, ktorým doplnili žalobu o alternatívny petit, na vyjadrenie žalovanému v 1. rade. Ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd zistil v období od 18. januára 2001, keď si okresný súd pripojil k spisu súvisiaci dedičský spis po právnej predchodkyni sťažovateľky a spol., do 27. júna 2003, keď okresný súd žiadal zapožičanie vyvlastňovacieho spisu ohľadom vyvlastnenia spornej parcely, t. j. viac ako dva roky a päť mesiacov. Napokon okresný súd nariadil znalecké dokazovanie vo veci po viac ako 10 rokoch od začiatku konania.

Z celkovej dĺžky takmer 13 ročného konania, počas ktorého nebolo vyhlásené ani jedno meritórne rozhodnutie, bol okresný súd nečinný 8 rokov.

Tvrdenie okresného súdu, že k predĺženiu konania prispeli tiež „*zmeny v osobe zákonnej sudkyne*“, ústavný súd neakceptoval, pretože podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 52/99, I. ÚS 35/03, II. ÚS 200/05) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších zamestnancov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezavávajú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 289/94 (v súčasnosti vedenom pod pôvodnou sp. zn. 15 C 805/94) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 80 000 Sk z dôvodu pocitov „*neistoty, márnosti, krivdy a úzkosti vyplývajúcich zo situácie, keď súd za neprimeranú dobu skoro 13 rokov nerozhodol a ani plynulo nekonal v jej*

prípade, ktorého predmetom je majetkový spor ktorého výsledok však má priamy vplyv na príjem sťažovateľky“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťúčením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom dlhodobú nečinnosť okresného súdu, považuje za primerané v sťažovateľkou požadovanej sume 80 000 Sk, tak ako je to uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu „za tri právne úkony vo veci“.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2007 je 2 970 Sk a hodnota režijného paušálu je 178 Sk.

S poukazom na výsledok konania priznal ústavný súd sťažovateľke nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2007 (prevzatie a príprava

zastúpenia, podanie ústavnému súdu a vyjadrenie z 10. júla 2007) v celkovej sume 9 444 Sk vrátane režijného paušálu, tak ako je to uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. septembra 2007